

Factors affecting family communication skills among members of Iranian Music House

Abstract

One of the most important skills needed in any social environment and especially affecting the quality of life of families is communication skills. Therefore, the present study was conducted with the aim of analyzing social and cultural factors affecting the communication skills of members of the Iranian Music House with an emphasis on family communication in 1399, and has been done in a quantitative manner. In this section, cluster random sampling method and survey method and researcher-made questionnaire were used to collect information. Finally, the data were correlated and regressed by SPSS software were analyzed. Findings indicate that the majority of respondents (59.2%) rated their communication skills as desirable. The results of the correlation coefficient indicate a positive and significant relationship between the variables of empathy, equality, positivity and social class with communication skills. In regression analysis using stepwise method 3 variables, positivity, equality, and social class in the set of cultural and social factors, respectively, entered the regression equation and explained about 27% of the dependent variable changes.

Keywords: communication skills, empathy, equality, positivity, social class

عوامل مؤثر بر مهارت ارتباط با خانواده در میان اعضای خانه موسیقی ایران

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۱۲/۲۴

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۶/۲۶

آذر پوربهرام^۱

سید علی رحمان زاده^۲

نوروز هاشم زهی^۳

چکیده

یکی از مهمترین مهارت‌های مورد نیاز در هر محیط اجتماعی و بالاخص موثر بر کیفیت زندگی خانواده‌ها، برخورداری از مهارت‌های ارتباطی است. لذا تحقیق حاضر با هدف تحلیل عوامل اجتماعی و فرهنگی مؤثر بر مهارت‌های ارتباطی اعضای خانه موسیقی ایران با تأکید بر ارتباط با خانواده در سال ۱۳۹۹، انجام شده و به روش کمی صورت گرفته است. در این بخش به روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای و از روش پیمایش و پرسشنامه محقق ساخته برای جمع‌آوری اطلاعات استفاده شد، در نهایت داده‌ها به روش همبستگی و رگرسیون و با کمک نرم افزار SPSS تجزیه و تحلیل شدند. یافته‌های تحقیق حاکی از آن است که اکثر پاسخگویان (۵۹/۲٪) وضع مهارت‌های ارتباطی اعضای خانه موسیقی را در حد مطلوب ارزیابی کرده‌اند. نتایج حاصل از ضریب همبستگی نشانگر وجود رابطه مثبت و معنی‌دار میان متغیرهای تساوی، مثبت‌گرایی و طبقه اجتماعی با مهارت‌های ارتباطی بوده است. در تحلیل رگرسیون با استفاده از روش گام به گام به ترتیب ۳ متغیر طبقه اجتماعی، تساوی و مثبت‌گرایی در مجموعه عوامل فرهنگی و اجتماعی وارد معادله رگرسیون شدند و در مجموع حدود ۲۷ درصد از تغییرات متغیر وابسته را تبیین نمودند.

واژگان کلیدی: مهارت‌های ارتباطی، همدلی، تساوی، مثبت‌گرایی، طبقه اجتماعی

^۱ دانشجوی دکتری علوم ارتباطات، دانشگاه آزاد واحد تهران شمال، تهران، ایران (-az.poorbahram110@gmail.com)

^۲ استادیار گروه علوم ارتباطات، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد واحد تهران شمال (نویسنده مسئول) salirahmanzadeh@yahoo.com

^۳ دانشگاه آزاد واحد تهران شمال، دانشکده علوم انسانی، دفتر مدیر گروه علوم ارتباطات no_hashemzehi@yahoo.com

انسان پیوسته در اندیشه بهتر شدن و پیشرفت کردن است. توسعه اقتصادی و پیشرفت‌های صنعتی با وجود آنکه کالاها و خدمات متنوعی را در اختیار بشر قرار داده، لیکن نتوانسته است رضایت انسان از زندگی را فراهم آورد. به عبارت دیگر، این پیشرفت‌ها و امکانات به بهبود کیفیت زندگی منجر نشده است. با وجود اینکه یکی از اهداف توسعه اقتصادی، ایجاد شرایطی است که در آن انسان احساس آرامش کند و از زندگی مادی خود رضایت داشته باشد، به نحوی که کیفیت زندگی او ارتقا یابد، اما تحولات جوامع بیانگر این است که کیفیت زندگی، تنها امری مادی نیست (هارجیک و دیکسون، ۲۰۱۷). از این رو می‌توان گفت که کیفیت زندگی تنها متأثر از عوامل مادی اقتصادی نیست، بلکه روابط اجتماعی سالم و منزلت نیز نقشی مناسب در این زمینه دارند که تأثیری بسزا بر کیفیت زندگی انسان‌های شهرنشین می‌گذارند. روابط انسانی آنقدر اهمیت دارد که مهارت‌های ارتباطی، توانایی اختصاصی به شمار آمده و برای رابطه ضروری هستند. مهارت در واقع توانایی‌های قابل پرورش شخص است که در عملکرد و بقای وظائف او منعکس می‌شود، بنابراین منظور از مهارت توانایی به کار بردن مؤثر دانش و تجربه شخصی است (نصیری پور و همکاران، ۱۳۹۲) و یکی از مهمترین مهارت‌های مورد نیاز مهارت‌های ارتباطی می‌باشند. ارتباطات مقوله‌ای است اجتماعی، بنابراین نمی‌توان آن را در زمره نو و جدید قرار داد و ارتباط اجتماعی منشا فرهنگ و به عنوان محور فرهنگ و حیات جمع، در برگیرنده تمامی صور روابط انسانی است. اگر ارتباط انسانها با یکدیگر نبود، بنای عظیم فرهنگ و تمدن انسانی و هیچ یک از دستاوردهای بزرگ انسان همچون جامعه، انسانیت، همبستگی، همدلی و عشق پدیدار نمی‌گشت و زیبایی و هنر ایجاد نمی‌شد، چراکه زیبایی در میان انسان‌ها متبلور می‌گردد. بنابراین جامعه شناسان و مردم شناسان در عرصه هنری بدون نقد تأثیر غرایز در ایجاد آثار هنری، بر شرایط فرهنگی، نیازهای زندگی اجتماعی و آثار هنری تکیه می‌کنند. برخی از آن‌ها بر این باورند که هنر محصول هر نوع فعالیت انسانی است که هدفش ماورای نیازمندی‌های اولیه است و در نتیجه ساخت کلی و روابط اجزاء نسبت به کل به وجود می‌آید، و با توجه به شرایط اجتماعی، عوامل متعددی می‌توانند در تغییرات کمی و کیفی فرهنگی نقش داشته باشند (فراهانیان، ۱۳۹۶). همچنین با توجه به بررسی‌های به عمل آمده مشخص گردید که افراد برای داشتن ارتباطی موثر با خانواده و اطرافیان خود باید مهارت‌های ارتباطی را آموخته و از آن‌ها برای برقراری ارتباطی مناسب و دائمی استفاده نمایند و می‌توان به صراحت بیان نمود که عوامل اجتماعی و عوامل فرهنگی از جمله عوامل موثر در ایجاد مهارت‌های ارتباطی می‌باشند (رولنیک، ۲۰۱۷). عملکرد خانواده به عنوان یک واحد اجتماعی، نقش انکارناپذیری در برقراری نحوه تعامل‌ها و واکنش‌های اجتماعی داشته و عملکرد سالم و سازنده، ضامن سلامت و نشاط جامعه خواهد بود. فرد، تحت شرایط روابط سالم حاکم بر خانواده، شیوه‌های ارتباط پذیری و تعامل‌های سازنده با جامعه را یاد می‌گیرد. برعکس هرچه خانواده دارای عملکرد بد و آشفته باشد به همان نسبت سلامت آن جامعه بیشتر تهدید می‌شود. رفتار فرد و روابط او همواره معطوف به اقتناع و ارضای خواسته‌های مادی و معیشتی او نیست و آنچه را نظریه پردازان بیان می‌کنند شالوده رفتار انسانها و فهم و

تعریف آداب و نهادهای اجتماعی جز در چارچوب معانی و مفاهیم موجود در فرهنگ، ممکن نیست، و خانواده به عنوان اولین نهاد فرهنگی که هر فردی در آنجا رشد می‌کند بسیار حائز اهمیت و تعاملات خانوادگی در ایران مسئله‌ای ریشه دار است. با این حال در دنیای پر مشغله و پریاهوی امروزی مورد غفلت قرار گرفته است و برقراری ارتباطات در آن با چالش‌هایی مواجه گردیده است. موضوع برقراری ارتباطات خانوادگی در همه خرده فرهنگهایی مانند هنر و موسیقی نیز وجود داشته و بسیار حائز اهمیت می‌باشد، لذا همواره بر اصلاح ارتباطات ناموفق و نیل به برقراری ارتباطات اثربخش و موفق تأکید شده است. روحیات حساس موسیقیدانان و اقتضاهای شغلی آنها سبب شده تا مهارت‌های ارتباطی آنان با دیگران و به ویژه با اعضای خانواده چالش برانگیز و درخور اختصاص پژوهشی مجزا به آن، گردیده است. بر این اساس در این مقاله سعی داریم که مهارت‌های ارتباطی موسیقی‌دانان و ارتباط آنان در خانواده را مورد بررسی قرار داده و به سئوال اصلی پژوهش پاسخ دهیم که عوامل اجتماعی و فرهنگی مؤثر بر مهارت‌های ارتباطی اعضای خانه موسیقی ایران با تأکید بر ارتباط با خانواده در سال ۱۳۹۹ چیست؟ و این عوامل تا چه اندازه اثرگذار هستند؟.

- مبانی نظری و پیشینه

مهارت‌های ارتباطی

مهارت‌های ارتباطی مجموعه‌ای از توانایی‌های بالقوه و بالفعل فرد بوده که با استفاده از آن می‌توان به رفتاری قابل پذیرش و آگاهی بخش تا رسیدن به سطحی از رابطه عاطفی دست یافت. این رفتار مهارت ارتباطی بین فردی نامیده می‌شود (نمازی و همایونفر، ۱۳۹۵: ۳۷۰). این رفتار در خانواده از اهمیت بیشتری برخوردار است. مهارت‌های ارتباطی در یک خانواده فراتر از ارتباط بین فردی و میان فردی است، اصول روانشناختی و درک عمیق از افراد پیرامون را می‌طلبد و لزوم شناخت مهارت‌های کلامی و غیر کلامی، الگویی و شناختی و عاطفی را در بین اعضای خانواده اعم از زن و شوهر و ارتباط بین والدین و فرزندان، اهمیت بیشتری پیدا می‌کند. یک فرد به منظور توانایی در برقراری ارتباطات موثر، به مهارت‌های ارتباطی نیاز دارد. تقسیم بندی مهارت ارتباطی عبارتند از:

- مهارت کلامی؛ بکارگیری آگاهانه نمادهای کلامی به منظور ترغیب دیگران به انجام کار (رایبنز، ۱۳۹۷، ۱۴۹)

- مهارت شنود موثر؛ مشارکت فعال در یک گفت و شنود، فرآیند فعالی که شامل توجه، درک، ارزیابی، به خاطر آوردن و پاسخ دهی می‌باشد (دعایی، ۱۳۹۳، ۴۷). برخی از اندیشمندان مدیریت بر این باورند که هنرمندان ۴۵ تا ۶۳ درصد از وقت خود را صرف گوش دادن می‌کنند (رضائیان، ۱۳۹۳، ۶۲).
- مهارت بازخورد؛ برگشت نتیجه پیام به فرستنده پیام، به نحوی که فرستنده از وضعیت ارسال پیام و نحوه دریافت و درک آن آگاه بگردد (الوانی، ۱۳۸۹، ۱۷۷)

بر طبق بررسی‌های انجام شده از جمله مهمترین عوامل موثر بر مهارت‌های ارتباطی می‌توان، عوامل اجتماعی و فرهنگی را برشمرد.

عوامل اجتماعی و فرهنگی

عوامل اجتماعی طیف وسیعی از شاخصه‌هاست که به صورت رفتارها و عملکردهای یک فرد برای تأمین نیازها و احتیاجات روزمره نمود می‌یابد، به طوریکه کیفیت و شیوه زندگی هر فرد بیانگر هویت و معرفت شخصیت او می‌شود. مؤلفه‌های اجتماعی به طور مثال طبقه، گروه‌ها، نقش‌ها، افراد، نظام‌های آموزشی، دیانت و نهادهای مذهبی، نظام میانی، اقتصاد و خانواده هستند. عوامل فرهنگی بر ساختارهای روابط اجتماعی تأثیر می‌گذارد. فرهنگ یکی از مهمترین عوامل شکل دهنده رفتار و خواسته فرد به شمار می‌رود که عمدتاً یادگرفتنی است عوامل فرهنگی، ارزشهای بنیادین، برداشتها، خواسته‌ها و رفتارهای متفاوتی است که از مبادی اصول فرهنگی و تربیتی نشأت می‌گیرد و درست از میان خودآگاه و ناخودآگاه هوشیاری اجتماعی عبور می‌کند. مؤلفه‌هایی مانند هنجارها- نمادها- نقش‌ها- بینش‌ها- ارزش‌ها- علوم و فنون و ساختارها را می‌توان در قالب عوامل فرهنگی جای داد.

با توجه به بررسی پیشینه تحقیق و مطالعات صورت گرفته ۴ متغیر؛ همدلی، تساوی، مثبت‌گرایی و طبقه اجتماعی در زیر مجموعه عوامل اجتماعی و فرهنگی جای دارند:

همدلی^۳

همدلی به مفهوم توازن کلامی یا غیرکلامی داشتن با مردم است بطوریکه آن‌ها احساس راحتی کنند و به شما اعتماد و اطمینان داشته باشند (لوتانس و اولیو، ۲۰۱۶)، دامنه‌ای از بینش اجتماعی تا توانایی برای فهم حالات عاطفی و شناختی و تجربه هیجانات مشابه با دیگران را شامل می‌شود (ایزنبرگ و میلر، ۲۰۱۷، ۹۲). همدلی ظرفیت بنیادین افراد در تنظیم روابط، حمایت از فعالیتهای مشترک و انسجام گروهی است. این توانایی نقش اساسی در زندگی اجتماعی و نیروی برانگیزنده رفتارهای اجتماعی و رفتارهایی است که انسجام گروهی را در پی دارد (سو سا و همکاران، ۲۰۱۷، ۵۲۷). هو سرل پدیدار شناس آلمانی، همدلی را پدیده میان فردی می‌نامد و معتقد است که در پدیده میان فردی غالباً وسیله‌ای است برای پیوند زدن انسان‌ها به هم از طریق حساس کردن آنها به دنیای یکدیگر است (برونل، ۲۰۱۸، ۱۰۲)،

تساوی^۱

تئوری عدالت و انتظار عدالت و تساوی از زمان ارسطو وجود داشته است. احساس اینکه با شما به طور منصفانه مشابه فرد دیگری رفتار می‌شود، منجر به یک حس تعلق و افزایش خود ارزشی می‌شود. در مقابل، اگر احساس کنیم که با ما به طور غیر منصفانه رفتار می‌شود، ممکن است احساس دور بودن از گروه به ما دست بدهد و خود ارزشی ما کم شود (ندیری و تانوا، ۲۰۱۵: ۴۱).

مثبت‌گرایی^۱

مطالعه و کاربرد توانمندی‌های مثبت روان‌شناختی و نقاط قوت منابع انسانی که قابل توسعه و اندازه‌گیری باشند و بتوان برای بهبود عملکرد اعضا، آن‌ها را به صورت اثر بخش مدیریت کرد. (چارلز و همکاران، ۲۰۱۵: ۱۶). مثبت‌گرایی شامل مطالعه توانمندی‌ها، ظرفیت‌ها و فضیلت‌های مثبت کارکنان و سازمان،

هیجان‌ناز مثبت، رویه‌ها، سیاست‌ها و راهبردهای سازمانی مثبت‌گرا، روابط و ارتباطات مثبت‌گرا و همچنین رهبری و توسعه مثبت‌گرا می‌شود. در مجموع مثبت‌گرایی در سازمان‌ها علم و کاربرد حالت‌ها، صفات، ظرفیت‌ها، توانمندی‌ها، رویکردها، رویه‌ها، فرایندها، سیاست‌ها و نتایج مثبت‌سازمانی است که از دیدگاه افراد مختلف مطلوب تلقی شده و به خلق یک محیط کاری مثبت‌گرا، بهبود کیفیت زندگی کاری و بهروزی و شکوفایی کارکنان و سازمان و در نهایت انجام عملکرد متفاوت و یا فوق‌العاده و یا هر دو در خانواده منجر می‌شود (فرجو و حسین پور چوکامی، ۱۳۹۵).

طبقه اجتماعی

اگر بخواهیم تعریف ساده‌ای از طبقه ارائه داده که خالی از بار ایدئولوژیکی نیز باشد، می‌توان گفت که «طبقه اجتماعی عبارتست از مجموعه‌ای از پایگاه‌های مشابه» و یا طبقه اجتماعی را می‌توان گروه بسیار وسیعی دانست که در برگیرنده ویژگی‌های متعدد و مشابه‌ای است (ادیبی و انصاری، ۱۳۸۷: ۱۲۹). طبقه اجتماعی گروه بسیار وسیعی دانست که در برگیرنده پایگاه‌های متعدد و مشابه‌ای است و برقراری ارتباط در یک طبقه اجتماعی به سهولت صورت می‌گیرد. سامنر، بها و ارزش اجتماعی انسان را ملاک تعیین طبقات اجتماعی می‌داند و معتقد است که هر کسی به اندازه استعداد طبیعی خود در این رتبه بندی، مرتبه‌ای را اجرا می‌کند (ملک، ۱۳۷۴).

پیشینه تحقیق:

غلام زاده و همکاران (۱۳۹۷) پژوهشی با عنوان "اثربخشی آموزش مهارت‌های ارتباطی بر کارایی خانواده در زوجین مراجعه کننده به مرکز بهزیستی شهر اهواز" نشان دادند که آموزش مهارت‌های ارتباطی موجب افزایش کارایی خانواده در مقوله‌های حل مشکل، ارتباط، نقش‌ها، همراهی عاطفی، آمیزش عاطفی، کنترل رفتار و عملکرد کلی خانواده در گروه آزمایش شده است.

اسدی شیرین (۱۳۹۶) در پژوهشی با عنوان "تاثیر معنادار نگرش اعضاء نسبت به ارتباط‌های اجتماعی را بر ابعاد گوناگون رفتارهای سازمانی از جمله رضایت شغلی" نشان دادند علاوه بر پژوهش‌ها و تلاش‌هایی که در گذشته توسط نظریه پردازان صورت گرفته پژوهش‌ها و مطالعات نوین در این حیطه نیز نشانگر آن است که اعضایی که احساس نابرابری بیشتری می‌نمایند نسبت به دیگر اعضاء رضایت شغلی کمتری دارند. در پژوهشی که در خصوص رابطه بین ادراک از تساوی در بین اعضاء و رضایت شغلی آنان صورت گرفت مشخص گردید میان رضایت شغلی اعضاء و نیز ادراک آنان از رعایت عدالت در سازمان رابطه مثبت وجود دارد.

دهستانی و همکاران (۱۳۹۸) در پژوهشی با نام "پیش بینی مهارت ارتباط بین فردی در دانش آموزان بر اساس میزان بلوغ عاطفی و اضطراب اجتماعی" اذعان نمودند که بلوغ عاطفی و اضطراب اجتماعی می‌تواند مهارت ارتباط بین فردی را پیش بینی کند. لذا با تقویت بلوغ عاطفی و اضطراب اجتماعی می‌توان مهارت ارتباط بین فردی را ارتقا بخشید.

رحیم نیا و فرزانه (۱۳۹۵) با عنوان "بررسی عوامل مؤثر در مهارت ارتباطی اعضای هیئت علمی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی مازندران" انجام شد نشان می‌دهد که عوامل بیرونی مثل حقوق و دستمزد و

شرایط محیط کار موثرترین عوامل در رضایت شغلی بودند و عوامل مربوط به موقعیت سازمانی، ارتباطات و نحوه سرپرستی مسئولین اهمیت کمتری داشتند.

نتایج مطالعه فرجو و حسین پورچوکامی (۱۳۹۵) با نام "شناسایی شاخص های مهارت ارتباطی مدیران و رابطه آن با عملکرد سازمانی کارکنان، در شعبه مرکزی شرکت سهامی بیمه ایران" حاکی از آن است که از دید جامعه مورد بررسی مهارت های ارتباطی مدیران (گشودگی، همدلی، حمایتگری، مثبت گرایی و تساوی) با عملکرد کارکنان ارتباط معنی داری دارد.

عرضه و سیدعامری (۱۳۹۱) در مطالعه‌ای با نام "مدیریت دانش و مهارت های ارتباطی مدیران سازمان تربیت بدنی ایران" دریافتند که بین شاخص های مهارت های ارتباطی مدیران (خودگشودگی، همدلی، حمایتگری، مثبت گرایی، خود نظمی، مهارت اجتماعی، نفوذ آرمانی و الهام بخشی و تحریک خردمندانه) با متغیرهای مدیریتی رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد. لذا مدیران باید سطح مهارت های ارتباطی خود را ارتقاء دهند تا موجب خلاقیت کارکنان و پیشرفت سازمان شوند.

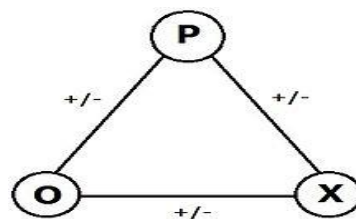
الابدور^۲ (۲۰۱۸) در خصوص ارتباطات مهارت ارتباطی بین شخصی صورت گرفته به این نتیجه رسیده‌اند که ارتباطات نقش زیادی در عملکرد سازمان بازی می‌کند و چیزی است که سازمان به آن نیاز دارد و فرایندی اساسی، جدانشدنی و مستمری است و درست مانند جریان خون در بدن انسان است. و موانع مختلفی که در سر راه ارتباطات بین شخصی موثر وجود دارد مانند: احساسات، حبس اطلاعات، فیلتر کردن، و تفاوت‌های فرهنگی و گویش عامیانه را می‌توان از طریق زبان ساده، کنترل احساسات و گوش دادن موثر و استفاده از بازخورد تحت کنترل درآورد.

فدریکا و همکاران^۳ (۲۰۱۸) در مطالعه‌ای که در خصوص رفتار سازمانی مهارت ارتباطی مثبت گرا در میان ۶۰ تیم مدیریت صورت گرفت مشخص شد که ۱۵ تیم با تعامل کلامی مثبت، نتایج بهتری به لحاظ (سوددهی، رضایت مشتری، ارزیابی توسط مافوق، و همسالان و زیردستان) را نشان دادند.

هارگی و دیکسون^۴ (۲۰۱۷) در پژوهشی با عنوان "مهارت‌های مدیریت کارآمد و ارتباط‌های اجتماعی" معتقد است مهارت‌های مدیریت کارآمد و پر بار، ذاتی نبوده و می‌توانند در وجود انسان قرار داده شده، توسعه یافته و آموخته شوند. تعدادی از مدیران الهام بخش، برخی محرک و تعدادی نیز نمی‌توانند با اعضاء خود ارتباط برقرار نمایند. برخی از مدیران نمی‌دانند که چگونه باید کارآمد با شنند! گاهی اوقات، دلیل ترک سمتی توسط افراد، مدیران در مورد نحوه ارتباطات با افراد درون محیط کار آنها می‌باشد. افراد شغل‌ها را ترک نکرده بلکه اطرافیان خود را ترک می‌نمایند.

گریکی و موریس^۵ (۲۰۱۵) طی پژوهشی با عنوان "سازگاری در مهارت‌های ارتباطی و ارتباط‌های اجتماعی" معتقدند سازگاری به تاثیرگذاری یک مدیر کمک می‌نماید. زمانی که یک مدیر قادر به سازگاری سریع با شرایط غیر منتظره است، وی قادر به رهبری تیم خود نیز می‌باشد. مدیران نه تنها باید افراد تحت سرپرستی خود را درک کنند بلکه باید نسبت به تمایلات، نگرانی‌ها و واکنش‌های آنها تفاهم کامل نشان دهند.

در این پژوهش از نظریه تعادل هایدل استفاده گردید. این نظریه بر این باور است که هر انسانی قویاً محتاج یک تعادل روانی است انسان‌ها می‌خواهند که باورها، نگرش‌ها و ارزش‌های آن‌ها با دیگران سازگار بوده و با آنها منطبق باشند. آنها می‌کوشند که با دیگران از نظر رفتاری در وضعیت تعادل قرار گیرند. زمانی که این تعادل وجود ندارد آنان می‌کوشند که آن را پدید آورند (اقدام برای ارسال کوتاه برای جلب نظر مخاطب و مجاب کردن مخاطب در مورد ذهنیت خود یا اطلاع دادن در مورد مجاب شدن خود درباره ذهنیت دیگران) این آرزوی تعادل فرد را بر آن می‌دارد که در مورد شخصی که او را دوست دارد انتظار داشته باشد که باورهای خود را با وی انطباق داده و همچون او شود. به هر حال به نظر می‌رسد یکی از دلایلی که باعث می‌شود تا «فرستنده» با صرف هزینه‌های متعدد و متفاوت برای دیگران پیام کوتاه (SMS) ارسال کند، بالانس عاطفی، اعتقادی و فکری باتوجه به نظریه «تعادل» باشد. در این مدل فرض بر این است که چهارچوبهای قضاوتی هر یک از متغیرهای مستقل به سمت بالاترین حد سادگی میل دارند و گرایش ارزیابی‌ها، حرکت به سمت افراط و تفریط است. در این الگو (همخوانی) اعضای خانه موسیقی (P) تأییدی از متغیرهای تأثیرگذار در حوزه اجتماعی و فرهنگی (X) را راجع به موضوع ارتباط در خانواده (O) می‌گیرد که نسبت به هر دو آنها (X,P) نگرشی دارد در مدل از گود میزان علاقه P به X و O تعیین کننده این است که آیا حالتی از همخوانی یا هم‌سازی وجود دارد یا خیر. که در پایان بررسی‌ها تأثیر هر یک از متغیرها را با الگوی از گود نشان خواهیم داد و همخوانی و ناهمخوانی متغیرها با موضوع را که توسط اعضاء ارزیابی شده است مورد کنکاش قرار می‌دهیم.

شکل ۱. مدل تعادل هایدلگر

رویکرد ارتباطی: در برخی کتب به نظریه پیام‌رسانی / تعامل نگر هم ترجمه شده است. در اواخر دهه ۱۹۶۰ و پس از مرگ جکسون شالوده نظری رویکرد ارتباطی (تعامل نگر/پیام‌رسانی) به خانواده شکل گرفت. پژوهشگران مشهور این رویکرد تمام کوشش‌های خود را روی کل الگوهای تعاملی خانواده متمرکز کردند تا بتوانند دریابند که الگوهای پیام‌رسانی (ارتباطی) نادرست چگونه می‌توانند به ناکارآمدی خانواده بینجامد. اثرات و پیامدهای رفتاری پیام‌رسانی الگوی درمانی مبنی بر رویکرد ارتباطی توسط درمانگرانی چون ویرجینیا ستیر توصیف شد. اساس این رویکرد بر این اصل استوار است که به اعضای خانواده باید طرز صحیح ارتباط با دیگر اعضای خانواده آموزش داده شود تا با این کار حساسیت و آگاهی اعضای آن نسبت به نیازها و نگرانی‌های یکدیگر افزایش یابد. این رویکرد بر فرضیه‌های اساسی تعامل اجتماعی بنا نهاده شده است و سعی می‌شود ارتباط ناسالم را به سالم میان اعضای خانواده تبدیل کنند. در

واقع در این رویکرد فرض بر این است که می توان از طریق مطالعه ارتباط های کلامی و غیر کلامی نظام خانوادگی را شناخت. نظریه پردازان ارتباط خانواده را به منزله یک نظام می دانند یا به عبارت دیگر تغییر در ارتباط موجب تغییر در نظام خانواده خواهد شد. از نظر ستیر، سه ویژگی عمده بر اثربخشی ارتباطات میان فردی تأثیر می گذارند: همدلی، مثبت گرایی و تساوی.

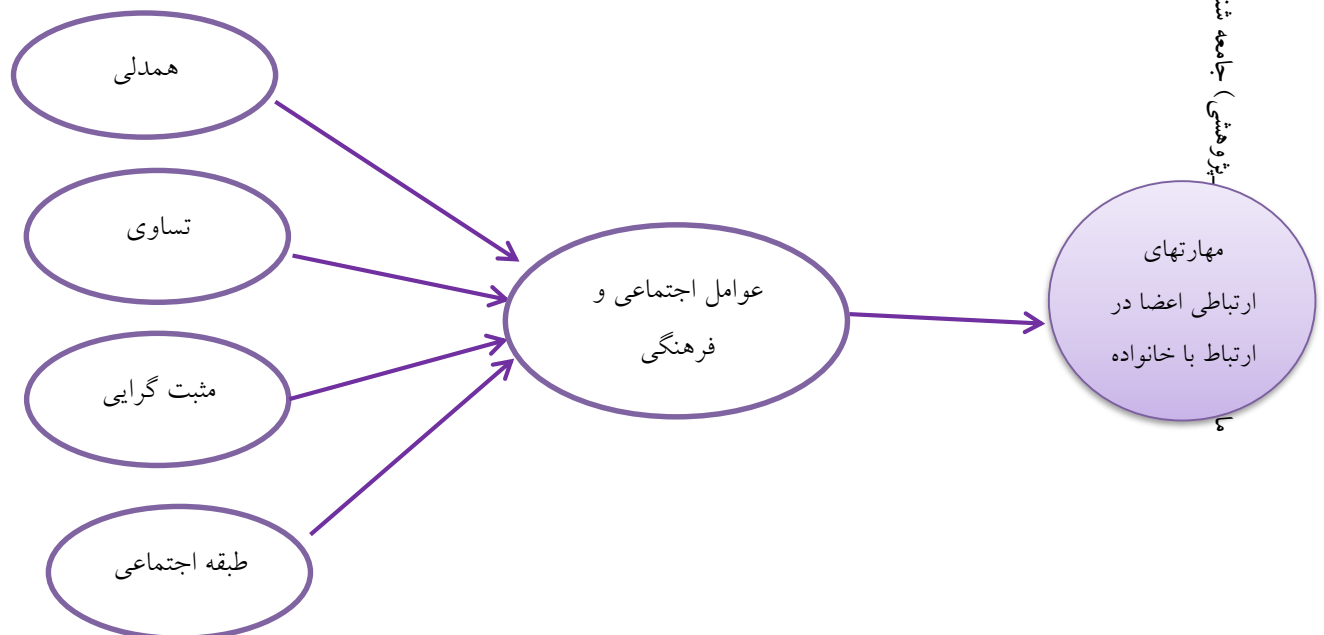
بر اساس مبانی نظری تحقیق و بر اساس نظریه تعادل هایدلر و رویکرد ارتباطی ستیز مدل مفهومی پژوهش در قالب شکل (۲) طراحی و فرضیه های تحقیق تدوین گردیدند:

فرضیه اصلی:

عوامل اجتماعی و فرهنگی (همدلی، تساوی، مثبت گرایی و طبقه اجتماعی) بر مهارت های ارتباطی اعضا موسیقی دان خانه موسیقی ایران در خانواده تاثیرگذار است.

فرضیه های فرعی:

۱. میان همدلی اعضا موسیقی دان خانه موسیقی ایران با مهارت های ارتباطی آنها در خانواده تاثیر معناداری وجود دارد.
۲. میان تساوی در اعضا موسیقی دان خانه موسیقی ایران و مهارت های ارتباطی آنها در خانواده تاثیر معناداری وجود دارد.
۳. میان مثبت گرایی اعضا موسیقی دان خانه موسیقی ایران و مهارت های ارتباطی آنها در خانواده تاثیر معناداری وجود دارد.
۴. میان طبقه اجتماعی اعضا موسیقی دان خانه موسیقی ایران و مهارت های ارتباطی آنها در خانواده تاثیر معناداری وجود دارد.

شکل ۲. مدل مفهومی پژوهش (تاثیر عوامل اجتماعی و فرهنگی مؤثر بر مهارت‌های ارتباطی اعضای در ارتباط با خانواده)

- روش تحقیق

تحقیق حاضر با رویکرد کمی و روش پیمایشی انجام شده است. جامعه آماری متشکل از اعضای خانه موسیقی ایران به تعداد ۱۴ هزار نفر است که حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران ۳۷۳ نفر بدست آمد. از روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چند مرحله‌ای و در مرحله آخر بصورت تصادفی استفاده شد. تعداد کانون‌های مرتبط با موسیقی ۱۰ عدد است که اعضا در سه سطح وابسته یک و دو و پیوسته هستند که تعدادی از اعضای هر رده بطور مساوی انتخاب گردیدند. ابزار جمع‌آوری داده‌ها، پرسشنامه محقق ساخته بوده است. از روش روایی محتوایی برای سنجش روایی و از آلفاکرونباخ برای سنجش پایایی پرسشنامه استفاده شده است. برای بخش‌های مختلف پرسشنامه، آلفاهای محاسبه شده بالاتر از ۰/۴۱ است، بنابراین پرسشنامه از پایایی مناسبی برخوردار است. داده‌های استخراج شده از پیشینه‌ها و نظریه‌های تحقیق که به صورت پرسشنامه درآمده‌اند، به روش تحقیق همبستگی و علی تبیینی و رگرسیون با کمک آیت‌های آماری و نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

- یافته‌ها

ویژگیهای شخصی پاسخ دهندگان: با توجه به نتایج ارائه شده در جدول ۲ بیشتر پاسخگویان مرد (۵۹٪)، اکثراً دارای مدرک تحصیلی کارشناسی و بالاتر (۵۳/۶٪)، بیشتر آنها در گروه سنی ۴۱-۵۰ سال (۵۴/۴٪)، دارای سابقه کار هنری ۱۱ سال (۶۶/۵) و با درجه هنری پیوسته بودند (۶۵/۷٪).

جدول ۲. ویژگیهای شخصی پاسخگویان

متغیر	فراوانی	درصد
جنسیت	زن	۴۱/۰
	مرد	۵۹/۰
تحصیلات	دیپلم و کمتر	۲۶/۸
	فوق دیپلم	۱۹/۶
	کارشناس و بالاتر	۵۳/۶
سن پاسخگویان	۲۰-۳۰	۱۱/۰
	۳۱-۴۰	۲۷/۳
	۴۱-۵۰	۵۴/۴

۷/۲	۲۷	۵۱ به بالا	
۶/۷	۲۵	۵ سال و کمتر	سابقه کار هنری
۲۶/۸	۱۰۰	۱۰-۶	
۶۶/۵	۲۴۸	۱۱ و بیشتر	
۶/۲	۲۳	وابسته ۲	
۲۸/۲	۱۰۵	وابسته ۱	
۶۵/۷	۲۴۵	پیوسته	
۱۰۰	۳۷۳		جمع کل

وضع موجود مهارت‌های ارتباطی

یافته‌های بدست آمده حاکی از آن است که اکثر پاسخگویان (۵۹/۲٪) وضع مهارت‌های ارتباطی خود را در حد مطلوب و تنها (۳/۲٪) وضع موجود مهارت‌های ارتباطی شان را نامطلوب ارزیابی کرده‌اند (جدول ۲).

جدول ۲. دیدگاه پاسخگویان در ارتباط با وضعیت موجود مهارت‌های ارتباطی (n=۳۷۳)

وضعیت	فراوانی	درصد	درصد معتبر	درصد تجمعی
نامطلوب	۱۲	۳/۲	۳/۲	۳/۲
نسبتاً مطلوب	۴۹	۱۳/۱	۱۳/۱	۱۶/۴
مطلوب	۲۲۱	۵۹/۲	۵۹/۲	۷۵/۶
کاملاً مطلوب	۸۸	۲۳/۶	۲۳/۶	۹۹/۲
بدون پاسخ	۳	۰/۸	۰/۸	۱۰۰/۰
جمع	۳۷۳	۱۰۰/۰		

جهت اولویت بندی مهارت‌های ارتباطی از ضریب تغییرات بهره گرفته شد. یافته‌های جدول ۳ نشان می‌دهد که از میان ابعاد مهارت‌های ارتباطی، مهارت‌های شنود (۰/۱۲۸) در اولویت اول، مهارت‌های کلامی (۰/۱۶۸) در اولویت دوم و بازخورد در اولویت سوم و آخر جای دارند (۰/۲۴۸).

جدول ۳. اولویت بندی مهارت‌های ارتباطی (n=۳۷۳)

اولویت	عوامل	میانگین	انحراف معیار	ضریب تغییرات
--------	-------	---------	--------------	--------------

۱	شنود	۴,۵۲۱	۰,۵۸۰	۰,۱۲۸
۲	کلامی	۴,۲۵۳	۰,۷۱۶	۰,۱۶۸
۳	بازخورد	۴,۰۰۸	۰,۹۹۷	۰,۲۴۸

بر مبنای یافته های بدست آمده در جدول ۴، اکثر پاسخگویان (۲۱۷ نفر) وضع همدلی خود را در حد کاملاً مطلوب (۵۴/۳ درصد)، ۱۶۵ نفر از اعضا وضعیت مولفه تساوی را نسبتاً مطلوب (۴۵/۵ درصد)، ۲۱۰ نفر وضعیت طبقه اجتماعی خود را در حد متوسط (۵۵/۳ درصد) و ۱۹۰ نفر از پاسخگویان وضعیت مولفه مثبت گرایي را در حد مطلوب (۴۹/۳ درصد) ارزیابی کرده اند.

جدول ۴. دیدگاه پاسخگویان در ارتباط با وضعیت متغیرهای همدلی، تساوی، مثبت گرایي، طبقه اجتماعی (n=۳۷۳)

متغیر	وضعیت	فراوانی	درصد	درصد تجمعی
همدلی	نامطلوب	۱۶	۴/۳	۴/۳
	نسبتاً مطلوب	۶۰	۱۶/۱	۲۰/۴
	مطلوب	۸۰	۲۱/۴	۴۱/۸
	کاملاً مطلوب	۲۱۷	۵۸/۲	۱۰۰/۰
تساوی	نامطلوب	۱۴	۳/۸	۳/۸
	نسبتاً مطلوب	۱۶۴	۴۴/۰	۴۷/۷
	مطلوب	۱۱۵	۳۰/۸	۷۸/۶
	کاملاً مطلوب	۷۵	۲۰/۱	۹۸/۷
طبقه اجتماعی	بدون پاسخ	۵	۱/۳	۱۰۰/۰
	پائین	۳۲	۸/۶	۸/۶
	متوسط	۲۱۰	۵۶/۳	۶۴/۹
	بالا	۱۰۰	۲۶/۸	۹۱/۷

۱۰۰/۰	۸/۳	۳۱	ایده آل	
۵/۶	۵/۶	۲۱	نامطلوب	
۲۵/۲	۱۹/۶	۷۳	نسبتا مطلوب	
۷۶/۱	۵۰/۹	۱۹۰	مطلوب	
۱۰۰/۰	۲۳/۹	۸۹	کاملا مطلوب	
	۱۰۰/۰	۳۷۳	جمع	مثبت گرایی

نتایج حاصل از آزمون همبستگی پیرسون بین متغیرهای عوامل اجتماعی و فرهنگی و مهارت‌های ارتباطی برای آزمون فرضیات تحقیق از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد (جدول ۵). بر طبق نتایج بدست آمده، میان همه متغیرهای پیش بین (همدلی ($r=0/200, P=0/000$), تساوی ($r=0/425, P=0/000$), مثبت گرایی ($r=0/362, P=0/000$) و طبقه اجتماعی ($r=0/459, P=0/000$)) با متغیر ملاک (مهارت‌های ارتباطی) همبستگی مثبت و معناداری وجود دارد. بنابراین با ارتقای هر یک از متغیرهای پیش بین، مهارت‌های ارتباطی نیز بهبود می‌یابد.

جدول ۵. نتایج حاصل از آزمون همبستگی پیرسون

متغیرهای پیش بین	متغیر ملاک	میزان r	سطح معنی داری
همدلی		۰/۲۰۰**	۰/۰۰۰
تساوی		۰/۴۲۵**	۰/۰۰۰
مثبت گرایی	مهارت‌های ارتباطی	۰/۳۶۲**	۰/۰۰۰
طبقه اجتماعی		۰/۴۵۹**	۰/۰۰۰

** در سطح ۹۹ درصد

تحلیل عوامل اجتماعی و فرهنگی مؤثر بر مهارت‌های ارتباطی

تحلیل رگرسیون این امکان را برای محقق فراهم می‌کند تا تغییرات متغیر وابسته را از طریق متغیرهای مستقل پیش بینی و سهم هر یک از متغیرهای مستقل را در تبیین متغیر وابسته تعیین کند. در روش گام به گام قوی ترین متغیرها یک به یک وارد معادله می‌شوند و این کار تا زمانی ادامه می‌یابد که خطای آزمون معنی داری به ۵ درصد برسد. در تحلیل رگرسیون مطالعه حاضر با استفاده از روش گام به گام به ترتیب

۳ متغیر طبقه اجتماعی، تساوی و مثبت گرایی وارد معادله رگرسیون چند متغیره گردیدند (جدول ۶). همچنین ضرایب متغیرهای مذکور در جدول (۷) ارائه شده‌اند.

جدول ۶. مراحل مختلف ورود متغیرهای مستقل در تحلیل رگرسیونی

Std	Adj R square	Rsquare	R	متغیرها	مراحل
۰.۷۸۵۵۵	۰.۲۰۹	۰.۲۱۱	۰.۴۵۹	طبقه اجتماعی	۱
۰.۷۶۲۵۴	۰.۲۵۴	۰.۲۵۸	۰.۵۰۸	طبقه اجتماعی، تساوی	۲
۰.۷۵۹۲۶	۰.۲۶۱	۰.۲۶۷	۰.۵۱۶	طبقه اجتماعی، تساوی و مثبت گرایی	۳

جدول ۷. ضرایب متغیرهای وارد شده در معادله رگرسیون

متغیر	B	اشتباه استاندارد	Beta	T	Sig
طبقه اجتماعی (X1)	۰.۳۲۶	۰.۰۶۷	۰.۲۷۸	۴.۸۵۴	۰.۰۰۰
تساوی (X2)	۰.۱۹۹	۰.۰۴۶	۰.۲۳۳	۴.۳۶۷	۰.۰۰۰
مثبت گرایی (X3)	۰.۱۲۱	۰.۰۵۹	۰.۱۱۱	۲.۰۵۰	۰.۰۴۱
Constant	۱.۲۲۱	۰.۱۷۵	-	۶.۹۹۰	۰.۰۰۰

معادله خط رگرسیون مهارت‌های ارتباطی با تاکید بر خانواده به صورت زیر می‌باشد:

$$Y = 1.221 + 0.32601 + 0.19902 + 0.12103$$

به منظور شناسایی سهم و تأثیر هر متغیر مستقل در مهارت‌های ارتباطی معادله β عبارت است از:

$$Y = 0.27801 + 0.23302 + 0.11103$$

بر حسب معادله بدست آمده، به ازای یک واحد افزایش در طبقه اجتماعی، تساوی و مثبت گرایی، میزان مهارت‌های ارتباطی به ترتیب حدود (۰.۲۷۸، ۰.۲۳۳ و ۰.۱۱۱) ارتقا می‌یابد.

انسان موجودی اجتماعی است و بنابراین نیاز به مهارت‌های ارتباطی دارد. مهارت ارتباطی عمیق و کارآمد می‌تواند باعث بهبود ارتباطات بین فردی، شغلی و تجاری شده و در نهایت رضایت از زندگی را بهبود بخشد. تقویت مهارت‌های ارتباطی در شکل‌گیری یک ازدواج موفق، دوستی‌های پایدار، فرصت‌های شغلی بیشتر و پیشرفت در زمینه‌های مختلف و افزایش اعتماد به نفس در برقراری ارتباط با دیگران نقش دارد. افزایش مهارت‌های ارتباطی در میان اعضای خانواده، به ویژه در ارتباط با همسر و فرزندان، به فرد در شکل‌دهی یک خانواده سالم یاری می‌رساند، احساس رضایت و لذت فرد از شغل و زندگی شخصی‌اش را نیز بالا می‌برد. در حقیقت مهارت‌های ارتباطی در ایجاد و حفظ یک رابطه نقش کلیدی بر عهده دارد. نداشتن روابط موثر موجب سردرگمی، سوتفاهم و ایجاد الگوهای ارتباطی ضعیف می‌شود و بسیاری از جدال‌ها و اختلافات خانوادگی بر اثر نداشتن مهارت‌های ارتباطی به وجود می‌آیند. برقراری یک رابطه‌ی خوب و مناسب علاوه بر انتخاب واژه‌های درست و حرکات و حالات درست بدن و چهره به یک رکن دیگر به نام خوب شنیدن و گوش دادن نیاز دارد تا بتواند حلقه‌ی ارتباط را کامل کند. خوب گوش دادن بسیار مهم است و می‌تواند در مذاکره و متقاعد کردن دیگران بسیار تأثیرگذار باشد. در این حالت فرد مقابل می‌فهمد که سخنان او برای شما مهم است و این حس به ایجاد صمیمیت و اعتماد متقابل کمک می‌کند، بگونه‌ای که می‌توان اذعان داشت، شنود مؤثر، سنگ بنای مهارت‌های ارتباطی در دنیای کنونی است. غلامزاده و همکاران (۱۳۹۷)؛ رحیم نیا و فرزانه (۱۳۹۵)؛ هارگی و دیکسون (۲۰۱۷) نیز در مطالعات‌شان به اهمیت شنود در برقراری مهارت‌های ارتباطی تأکید داشته‌اند. در این تحقیق نیز از میان ابعاد مهارت‌های ارتباطی، مهارت‌های شنود (۰/۱۲۸) در اولویت اول جای دارند. به بیان دیگر مهارت شنود در مهارت‌های ارتباطی هنرمندان در جایگاه اول قرار دارد.

نتایج حاصل از ضریب همبستگی بین متغیرهای تحقیق و مهارت‌های ارتباطی، نشانگر آن است که بین عوامل همدلی، تساوی، مثبت‌گرایی، و مولفه‌های طبقه اجتماعی در مجموعه عوامل اجتماعی و فرهنگی با بهبود مهارت‌های ارتباطی اعضا رابطه مثبت و معنی‌دار وجود دارد.

متغیر طبقه اجتماعی با مقدار $R^2=0/211$ مهم‌ترین متغیر تأثیرگذار بر مهارت‌های ارتباطی در ارتباط با خانواده می‌باشد. رفتار انسان‌ها به طور مستقیم متأثر از نظام باورها، ارزش‌ها و اصول اخلاقی است که به آنها پایبند هستند. مولفه‌هایی همچون معرفت، معنویت، ارزش‌های انسانی و اخلاقی، احترام، صداقت، تواضع در برخورد و ... از تعیین‌کننده‌های اصلی باورها و ارزشها در تبیین مهارت‌های ارتباطی با خانواده می‌باشند. خانواده‌های مختلف آسیب‌های متفاوتی را تجربه می‌کنند که بسته به قومیت، فرهنگ و سن فرزندان، و همچنین نحوه مقابله با آسیب و بازیابی خود متفاوت است. با این حال برای برخی خانواده‌ها استرس و فشار بیش از حد ناشی از آسیب‌های موجود موجب ایجاد حس تنهایی و توانایی محدود در حفظ عملکردهای حیاتی می‌شود. همچنین اعضای خانواده نیز واکنش‌های متفاوتی در مواجهه با آسیب‌های خانواده نشان می‌دهند که بسته به سن، سطح و نوع آسیب، پیش‌زمینه روحی و همچنین نوع تعاملات و

ارتباط با دیگر اعضای خانواده، متفاوت است. هر شغلی به تناسب مزایای خود، مشکلات خاصی هم دارد و هر فردی به روش خود با این مشکلات برخورد و گاهی این مسائل را خواسته یا ناخواسته به خانواده منتقل می‌کند. لذا در بسیاری از شرایط، مشکلات کاری و آسیب پذیری شغلی زندگی مشترک را نیز تحت تأثیر قرار می‌دهد. مسئولیت‌ها و مسائل کاری به طور خواسته یا ناخواسته بر جسم و روح فرد اثر گذاشته و ممکن است به صورت خستگی، بی‌حوصلگی، عصبانیت، گوشه‌گیری و رفتارهای دیگر نمود پیدا کرده و در نهایت خانواده از آن تأثیر پذیرد. خوانندگی در زمره مشاغل هستند که با آسیبهای شغلی متعددی همچون درآمدهای نامشخص، عدم ثبات مالی، معیشت ناپایدار، ریسک پذیری بالای شغل موسیقی، نامنی شغلی، فقدان آینده کاری روشن، عدم ثبات شغلی، عدم حمایت کافی از سوی ارگانهای مربوطه و استرس شغلی بالا مواجه هستند و تمامی این موارد فشار مضاعفی را بر فرد وارد نموده و نتیجه خود را بر خانواده و روابط موجود میان آنها نشان خواهد داد. اسدی شیرین (۱۳۹۶)؛ رحیم نیا و فرزانه (۱۳۹۵)؛ الاندور (۲۰۱۸)؛ گریکی و موریس (۲۰۱۵) نیز در مطالعاتشان بر تاثیر عامل طبقه اجتماعی همچون شرایط محیط کار، میزان دریافتی، فرهنگ حاکم بر محیط، رضایت شغلی، و... بر مهارتهای ارتباطی تاکید داشته اند.

در گام دوم با اضافه شدن عامل تساوی در معادله رگرسیون مقدار ضریب تعیین $R^2=0/258$ بدست آمده است. به این ترتیب مشخص می‌شود که دو متغیر طبقه اجتماعی و تساوی، حدود ۲۶ درصد از تغییرات متغیر وابسته را تبیین می‌کنند. مساوی قلمداد کردن افراد با یکدیگر، موجب جلب احترام و اعتماد افراد می‌گردد. سبک تساوی یک سبک ارتباطی دو طرفه است که در آن فرستنده و گیرنده پیام هر دو از یکدیگر تأثیر و تأثر می‌پذیرند. احساس اینکه با فردی به طور منصفانه مشابه فرد دیگری رفتار می‌شود، منجر به یک حس تعلق و افزایش خود ارزشی در وی می‌گردد. هرگاه که افراد بفهمند بین آنها به مساوات رفتار میشود باعث می‌شود که در برقراری رابطه با آنها امتناع نرزد و مهارتهای ارتباطی خود را بالا ببرند و این حس در روابط خانوادگی موجب ارتقا تفاهم و زمینه ساز بهبود روابط می‌باشد. در حقیقت تساوی در روابط میان فردی — بخصوص روابط زناشویی و خانوادگی — حاکی از تواضع و فروتنی طرفین است؛ امری که در سیره پیشوایان نیز دیده می‌شود. اگر هنرمند در محیط کاری نیز احساس تساوی و عدالت را داشته باشد این امر بر روحیه حساس وی تاثیر مثبتی داشته و تاثیرات مثبتش بر روابط خانوادگی وی نمود پیدا خواهد کرد. در نتایج مطالعات اسدی (۱۳۹۶)؛ فرجو و پورچوکامی (۱۳۹۵)؛ فدریکا و همکاران (۲۰۱۸) به اهمیت و نقش مثبت رعایت تساوی در برقراری ارتباطات موثر پی برده‌اند.

در گام سوم با اضافه شدن متغیر مثبت گرایی در معادله رگرسیون مقدار ضریب تعیین $R^2=0/267$ بدست آمده است. به این ترتیب مشخص می‌شود که سه متغیر طبقه اجتماعی، تساوی و مثبت گرایی در مجموع حدود ۲۷ درصد تغییرات متغیر وابسته را تبیین نموده اند. اصولاً بنیان خانواده و زندگی مشترک بر محبت و مهربانی، خوش بینی، چشم پوشی از عیب‌ها، بزرگ دیدن محاسن و به‌طور کلی «خوب دیدن»، استوار است. در حقیقت مثبت گرایی منجر به تولید احساسات مثبت شده و احساسات مثبت زندگی انسان را به

سمت شکوفایی، قدرت، یادگیری بیشتر و یک زندگی شادتر هدایت می‌کند. تحقیقات ثابت می‌کند افرادی که برای تولید هیجان‌ات مثبت (مثبت‌گرایی) تلاش می‌کنند در آینده از موفقیت و روابط بهتری برخوردارند و همچنین رضایت‌شان از زندگی بیشتر است. بر این اساس، انسان‌های مثبت‌اندیش و مثبت‌گرا از مرز سلامت و تعادل روان فراتر رفته، به تعالی روان دست می‌یابند، و در برخورد با دیگران، تمایل دارند که به افکار، عملکردها و رفتارهای آنان از دریچه مثبت بنگرند. تحقق این امر در روابط خانوادگی اهمیت بیشتری دارد؛ زیرا این امر موجب ایجاد نظرات مثبت‌سازنده و ارزشمند شده و هر یک از طرفین با در پیش گرفتن شیوه‌ای مثبت و سازنده، با دیگری ارتباط برقرار می‌کند. اصولاً یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های خانواده سالم، تلقی مثبت و سازنده اعضا و یا به عبارتی «مثبت‌اندیشی» نسبت به یکدیگر است. افراد دارای این ویژگی، به همدیگر با دید مثبت می‌نگرند، جنبه‌های مثبت را در نظر گرفته و از جنبه‌های منفی تا آنجا که ممکن است، چشم‌پوشی می‌کنند؛ در این حالت، افراد احساس بهتری در خانواده داشته و زمان بیشتری صرف برقراری روابط کرده و درصدد بهبود آن هستند. عرضه و عامری (۱۳۹۱)؛ فدریکا و همکاران (۲۰۱۸) در تحقیقاتشان به نتایج مشابهی دست یافتند و اذعان نمودند که یکی از لازمه‌های برقراری ارتباطات موثر میان افراد، مثبت‌گرایی است.

با توجه به نتایج بدست آمده می‌توان اذعان نمود که با تقویت مولفه‌های عوامل اجتماعی و فرهنگی شامل تساوی، مثبت‌گرایی و طبقه اجتماعی می‌توان مهارت‌های ارتباطی را ارتقا بخشیده و روابط حاکم بر محیط خانواده‌ها را بهبود بخشید و با برخورداری از مهارت‌های ارتباطی بهینه، در سایر جنبه‌های زندگی مشترک نیز موفق‌تر از پیش عمل کرده و تا حد قابل توجهی مانع از وقوع تنش‌های بیشتر در خانواده‌ها شد. لذا با توجه به نقش و تاثیر مهارت‌های ارتباطی، آموزش و یادگیری برقراری مهارت‌های ارتباطی برای تمامی اقشار جامعه و چه بسا از سنین خردسالی و در مدارس، تلاش بیشتر خانه موسیقی برای بهینه‌سازی شرایط کاری و حضور پررنگ‌تر خانه موسیقی در عرصه‌های مهم هنری و اجتماعی توصیه می‌گردد.

۱. اسدی شیرین، گلباغ. (۱۳۹۶). "بررسی رابطه بین سرمایه اجتماعی و رضایت شغلی (مطالعه موردی: دانشگاه کردستان)"، پایان نامه کارشناسی ارشد مدیریت اجرایی (گرایش تولید و عملیات)، دانشگاه کردستان.
۲. الوانی، مهدی، (۱۳۸۹). "مدیریت عمومی"، نشرنی، چاپ چهاردهم، تهران.
۳. دهستانی، مهدی؛ ابراهیمی، مریم و ابوهاشمی مقدم، سیده زهره. (۱۳۹۸). "پیش بینی مهارت ارتباط بین فردی در دانش آموزان بر اساس میزان بلوغ عاطفی و اضطراب اجتماعی". مجله پژوهشهای روانشناسی اجتماعی، دوره ۹، شماره ۳۶، زمستان، صص ۱۶۸-۱۱۲.
۴. رایبیز استیفن، (۱۳۹۷). "رفتار سازمانی"، جلد اول، ترجمه علی پارسائیان، سیدمحمد اعرابی، تهران: دفتر پژوهشهای فرهنگی، چاپ هفتم، (۲۰۱۳).
۵. رحیم نیا، فریبرز، فرزانه، ژاله (۱۳۹۵). "بررسی نقش تعدیل کنندگی عدالت سازمانی بر رابطه بین ادراک از فضای سیاسی سازمان و ارتباط گریزی افراد"، پژوهشنامه مدیریت تحول، سال اول، شماره ۲، صص ۴۶-۲۱.
۶. رضائیان، علی. (۱۳۹۳). "مدیریت رفتار سازمانی"، چاپ سوم، تهران: انتشارات سمت.
۷. عرضه، کیوان؛ سیدعامری، میر حسن، (۱۳۹۱)، "مدیریت دانش و مهارت‌های ارتباطی مدیران سازمان تربیت بدنی ایران"، مطالعات مدیریت ورزشی، شماره ۱۳، صص ۶۴-۴۹.
۸. غلامزاده، مریم، عطاری، یوسف علی، شفیع آبادی، عبدالله، (۱۳۹۷). "اثربخشی آموزش مهارت‌های ارتباطی بر کارایی خانواده در زوجین مراجعه کننده به مرکز بهزیستی شهر اهواز، دانش و پژوهش در روان شناسی کاربردی"، دانشگاه آزاد اسلامی واحد خوراسگان (اصفهان)، شماره چهارم و یک، صص ۱۱۰-۸۷.
۹. فراهانیان مقدم، سمانه، (۱۳۹۶). "بررسی عوامل مؤثر در طراحی مرکز موسیقی با رویکرد ارتقای تعاملات اجتماعی"، چهارمین کنفرانس ملی معماری و شهرسازی پیاداری و تاب اوری از آرمان تا واقعیت. قزوین.
۱۰. فرجو، لیلا و حسین پور چوکامی، سیده سوری. (۱۳۹۵). "شناسایی شاخص های مهارت ارتباطی مدیران و رابطه آن با عملکرد سازمانی کارکنان، در شعبه مرکزی شرکت سهامی بیمه ایران"، نخستین کنفرانس بین المللی پارادیم های نوین مدیریت هوشمندی تجاری و سازمانی، تهران
۱۱. ملک. (۱۳۷۴). "جامعه شناسی قضاها و نابرابری های اجتماعی"، دانشگاه پیام نور
۱۲. نصیری پور، امیر اشکان و همکاران. (۱۳۹۲). "نظام ارتباطات و رابطه آن با تعارض سازمانی در مجتمع بیمارستانی حضرت رسول اکرم تهران"، مجله پژوهشهای مدیریت، شماره ۸۳، صص ۶۴-۵۵

۱۳. نمازی، آسبیه، همایونفر، حسن، (۱۳۹۵)، "سنجش مهارت ارتباط بین فردی و عوامل مرتبط با آن در دانشجویان پرستاری و مامایی"، فصلنامه علمی پژوهش‌های سلامت محور، سال دوم، شماره ۴، صص ۳۶۹-۳۸۰.

۱۴. Brunel, M., L. (2018) L'empathie en counseling interculturel, 'Journal of sante' mentale au Que'bec, vol14, Pp81-94.
۱۵. Elabedour, sabman (2018) effect of polygamous marital structure on behavioral emotional and academic adjustment children clinical child and family psychology review
۱۶. Eisenberg N, Miller, P. (2017). The relation of empathy to prosocial and related behaviors. Journal of Psychological Bulletin, ۱۰۱(۱), Pp91-119.
۱۷. Federica & et al. (2018) work place flexibility and job satisfaction some evidence from turope, international journal of manpower vol.29 pp 539-566
۱۸. Greco & Morris (2015). Factors Influencing the Link Social Anxiety and Peer Acceptance: Contributions of Social Skills and Close Friendships Middle Childhood, Behavior Therapy, Volume 36, Issue 2 2005, Pages 197-205
۱۹. Hargie & Dickson (2017). Skilled interpersonal communication (Research, theory and practice edition, London & New York: Routledge
۲۰. Luthans & Avolio (2016) "Point" of Positive Organizational Behavior, Published in Journal of Organizational Behavior 30, pp 291-30
۲۱. Rollnick (2017). The use of simulated Patients and role-play in communication skills training: a review of the literature to August 2005. Patient Educ Couns; 67:13-20 .
۲۲. Sosua A, McDonald, S, Rushby J, Li, S, Dimoska A, James C, (2017). Understanding dificits in empathy after trumatic brain injury, The role of affective responsivity, Cortex, ۴۷(۵), Pp526- 535.

Rollnick

Sympathy

Luthans & Avolio

Eisenberg&Miller

Sosua

Brunel

Draws

Nadiri. & Tanova

Optimism

Charles & et al

Elabedour

Federica & et al

14. Hargie & Dickson

Greco & Morris